

6.

BÖLÜM

TÜRKİYE NASIL HAZIRLANIYOR?

Prof. Dr. Ahmet Fazıl ÖZSOYLU

Türkiye, özellikle 2001 yılında ilan edilen Güçlü Ekonomiye Geçiş programının uygulanması ile kısmen istikrarı yakalamış, gündemine istikrar dışındaki konuları almaya başlamıştır. Yeni koşullarla birlikte 2000 – 2011 yılları arasında “strateji”, “plan” veya “program” başlıkları altında dört adet Orta Vadeli Program, yedi adet Katılım Öncesi Program, bir adet Ön Ulusal Kalkınma Planı, iki adet Strateji ve Eylem Planı ve üç Strateji Belgesi hazırlamış ve yürürlüğe sokmuştur.

2011 yılında yayınlanan “Türkiye Sanayi Strateji Belgesi (2011–2014) - AB Üyeliğine Doğru” isimli belgede, sanayileşme stratejisi ile ilgili birçok hedef belirlenmiştir. Belge’de büyüme ve istikrar konusunda önemli mesafeler kat edildiğine, ancak küresel rekabet gücü konusunda yaşanan başarısızlığa vurgu yapılmış, birçok alanda ilerleme kaydedilmesi gerektiği vurgulanmıştır. *“Özellikle Çin ve Hindistan’ın küresel ekonomiye entegrasyonu ile birlikte, Türkiye’nin rekabet gücünü ucuz işgücüne dayandırması mümkün görünmemektedir. Türkiye’nin rekabet gücünün artırılması için etkin işleyen bir piyasa mekanizmasının, elverişli bir yatırım ortamının ve kurumsal yapının tesis edilmesi gerekmektedir. Firmaların beceri düzeyi yüksek bir işgücü ile faaliyetlerini sürdürmeleri mümkün hale getirilmelidir. Tüm bunlara ilaveten, altyapı sektörlerinin nitelikli ve ucuz girdi sağlamalarını kolaylaştıracak düzenlemeler hayata geçirilmelidir. Söz konusu düzenlemelerin hayata geçirilmesinde izlenecek yol haritası Türkiye’nin sanayi stratejisi olacaktır”*²⁰⁵ denilerek önemli bir soruna dikkat çekilmiştir.

Yine aynı strateji belgesinde; *“Türkiye için uygulanacak stratejinin uzun dönemli vizyonu ‘Orta ve yüksek teknoloji ürünlerde Avrasya’nın üretim üssü olmak’*

²⁰⁵ T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (2011): “Türkiye Sanayi Strateji Belgesi (2011–2014) (AB Üyeliğine Doğru)”, http://www.tmb.org.tr/arastirma_yayinlar/sanayi_stratejisi_belgesi_2011_2014.pdf

- 2023 yılına kadar Türkiye’de teknoloji tabanlı işlere yapılan yıllık yatırım büyüklüğünün 5 milyar Türk Lirasına ulaşması amaçlanmaktadır.
- Geleneksel ürün ve hizmetler, sensörler, nesnelerin interneti, yapay zekâ, robotik, bulut bilişim gibi yıkıcı teknolojilerin yaygınlaşmasıyla birlikte yerini akıllı ürün ve hizmetlere bırakmaktadır. Türkiye’nin bu dönüşümde yıkıcı teknoloji alanlarından en az birinde, dünya lideri pazar payına veya marka değerine sahip en az 23 akıllı ürün çıkarması hedeflenmektedir.
- 2017 yılında %1 olan Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki oranının 2023’te %1,8’e çıkarılması hedeflenmektedir.
- Girişim seviyesinden 1 milyar ABD doları ve üzeri değerlemeye ulaşan şirketler uluslararası alanda “Unicorn” olarak adlandırılmaktadır. 1 milyar ABD doları değerlemesini aşan Turcorn - Türk teknoloji girişimi sayısının 2023’e kadar en az 10 olması hedeflenmektedir.

2023 Sanayi ve Teknoloji Strateji Belgesinde çok önemli tespitlerin olduğu açıktır. Ancak bu hedeflere nasıl ulaşılabileceği ve ne kadar kaynak aktarılacağı açık değildir.

Endüstri 4.0, sanayileşmenin henüz ikinci aşamasını tamamlayıp üçüncü aşamasına geçmekte olan Türkiye için bir şanstır. Konu ile ilgili farkındalık önemli ölçüde oluşmuş, ancak yolun başında bir görüntü vermektedir.

KAYNAKÇA

- Baysal, S., Z.B.A. Vural (2012): “Sürdürülebilir Kalkınma mı Yoksa Sürdüren Kalkınma mı: Türkiye gerçeğinde Tekno – Kölelik” e-Journal of New World Sciences Academy 2012, Volume: 7, Number: 4, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/nwsahuman/article/viewFile/5000062401/5000058666>
- Şahinkaya, S. (2011): “Türkiye Sanayi Strateji Belgesi (2011–2014) Üzerine Gözlemler” <http://www.inovasyon.org/pdf/Sahinkaya.2011.pdf>
- T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (2011): “Türkiye Sanayi Strateji Belgesi (2011–2014) (AB Üyeliğine Doğru)”, http://www.tmb.org.tr/arastirma_yayinlar/sanayi_stratejisi_belgesi_2011_2014.pdf
- Türkiye’nin Sanayi Devrimi “Dijital Türkiye”, https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/2023_Dijital-Turkiye-Yol-Haritasi.pdf
- Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi (2011-2016) - https://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/BTYPD/strateji_belgeleri/UBTYS_2011-2016.pdf